

2024-04-23 Nr. NV-949

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-172(2); 24-173(2); 24-174(2); 24-175(2); 24-176(2); 24-177(2); 24-178(2); 24-179(2); 24-180(2); 24-181(2); TAIS-23-15453(3); 23-15461(3); 23-15458(3); 23-15454(3); 23-15455(3); 23-15456(3); 23-15457(3); 23-15459(3); 23-15460(3); 23-15462(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKĖJIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-1596 2, 15, 64, 71, 72, 73 IR 75 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 28-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMO NR. XI-393 26-1, 26-3, 116, 117, 118 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-23	Pasirenkama ☐ TAP (II dalis) ☐ LRV pasitarimas ☒ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

- Šiuo metu pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslauga (bankai ir kredito unijos privalo suteikti galimybę visas būtinausias mokėjimo paslaugas gauti už ne didesnę kainą kaip 1,47 Eur, nepasiturintiems gyventojams - 0,73 Eur per mėnesį) nėra labai paplitusi tarp mokėjimo paslaugų vartotojų, dėl šios paslaugos menko žinomumo ir žemo gyventojų finansinio raštingumo.
- Teisinis reguliavimas nustato pareigą Lietuvos bankui detalizuoti pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugų apimtį, tačiau Mokėjimų įstatymas nenustato pagrindinių principų, kaip turėtų būti nustatomos paslaugų apimtys bei maksimalus įkainis atsižvelgiant į besikeičiančius gyventojų poreikius.
- Lietuvos bankui pavedama kasmet nustatyti maksimalų komisinį atlyginimą už pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą, nors tiek sudėties, tiek įkainio pokyčiai pastaruoju metu buvo nedideli.
- Šiuo metu nėra reikalavimo dėl įkainių palyginimo interneto svetainės, skirtos verslo atstovams.
- Mokėjimo įstaigų, elektroninių pinigų įstaigų veiklos priežiūros praktika parodė, kad kartais yra būtinybė priežiūros institucijai priimti sprendimą skirti laikinąjį administratorių, kuris laikinai perimtų mokėjimo įstaigos, elektroninių pinigų įstaigos stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovų įgaliojimus, o šių organų įgaliojimai būtų laikinai sustabdomi. Tačiau šiuo metu tokia galimybė nenumatyta ir priežiūros institucija neturi teisės paskirti laikinojo administratoriaus.
- Reikalingi pakeitimai suderinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms nuostatas, taip pat techniniai pakeitimai, kuriais siekiama ištaisyti įstatymų trūkumus ir užtikrinti didesnę teisinę aiškumą ir kiti pakeitimai.

Įstatymų pakeitimo paketu siūlomos spręsti problemos yra aktualios. Lietuvos banko pateikiamas bankų ir elektroninių pinigų įstaigų skirtingų paslaugų krepšelių skaičius (vienas bankas gali siūlyti ir 8 skirtingus krepšelius su skirtingais įkainiais) rodo, kad informaciją apie galimybę naudotis pagrindine mokėjimo sąskaitos paslauga išskirti tikslinga. Nors teisinis reguliavimas nustato pareigą Lietuvos bankui kasmet nustatyti maksimalų komisinį atlyginimą už pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą, tačiau nuo 2017 iki 2023 m. pagrindinės mokėjimo sąskaitos krepšelio sudėtis buvo pakeista vieną kartą, o maksimalus įkainis nebuvo keičiamas arba per metus buvo pakeistas keliais centais, todėl toks reglamentavimas yra perteklinis. Šiuo metu nėra reikalavimo dėl įkainių palyginimo interneto svetainės, skirtos verslo atstovams, tačiau įvirtinta standartinių mokėjimo paslaugų įkainių fiziniams asmenims palyginimo interneto svetainė, kurią šiuo metu administruoja Lietuvos bankas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Istatymų pakeitimo paketu siūloma: atnaujinti pagrindinės mokėjimo sąskaitos teisinį reguliavimą; sukurti interneto svetainę (analogišką egzistuojančiai fiziniams asmenims), kurioje būtų viešai skelbiami Lietuvoje veikiančių mokėjimo paslaugų teikėjų standartiniai mokėjimo paslaugų įkainiai, taikomi mažoms ir labai mažoms įmonėms; į nacionalinę teisę perkelti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento nuostatas; priežiūros institucijai suteikti teisę mokėjimo įstaigai paskirti vieną ar daugiau laikinųjų administratorių ir jų padėjėjų; techniniai pakeitimai, kuriais siekiama ištaisyti įstatymų trūkumus ir užtikrinti didesnę teisinį aiškumą; kiti pakeitimai.

Pažymėtina, kad atnaujinant pagrindinės mokėjimo sąskaitos teisinį reguliavimą siūloma keisti maksimalų komisinį atlyginimą ir jo peržiūros terminus. Maksimalus komisinis atlyginimas būtų nustatomas įstatyme, siejamas su minimaliąja mėnesine alga (MMA) ir pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugos apimties pokyčiais. Pagal siūlomą algoritmą – komisinis dydis būtų apie 1 eurą. Šiuo metu komisinio atlyginimo dydis – 1,47 euro. Siūlomas naujas skaičiavimo algoritmas užtikrins, kad mokėjimų paslaugų įkainiai neaugtų nepagrįstai sparčiai. Taip pat siūloma nustatyti retesnę pagrindinės mokėjimo sąskaitos sudėties ir maksimalaus komisinio atlyginimo peržiūros dažnumą – kas 3 metus. Taip siekiama mažinti administracinę naštą priežiūros institucijai.

Atkreiptinas dėmesys, kad siekiant informuoti asmenis apie galimybę naudotis pagrindine mokėjimo sąskaita, siūloma nauja pareiga mokėjimo paslaugų teikėjams vartotojus informuoti apie jų teisę pasirinkti kitus įstaigos pasiūlymus, t. y., kai mokėjimo paslaugų teikėjai keičia vartotojams teikiamų su mokėjimo sąskaita susijusių paslaugų įkainius, kartu su pateikiama informacija apie pakeitimus jie turės vartotojus papildomai informuoti apie galimybę taikomą mokėjimo paslaugų kainodaros būdą pakeisti į kitą mokėjimo paslaugų teikėjo siūlomą būdą, o pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą teikiančios kredito įstaigos papildomai lengvai suprantamais žodžiais, aiškia ir suprantama forma informuoti apie galimybę pasinaudoti pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslauga. Papildomo informavimo reikalavimas turėtų paskatinti gyventojus vertinti skirtingus įstaigų pasiūlymus ir pasirinkti jiems palankiausią.

Istatymų pakeitimo paketo įgyvendinimui papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nereikės.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Teikiamiems įstatymų projektams įgyvendinti turės būti parengti ir priimti Lietuvos banko teisės aktai. Atsižvelgiant į tai, kad mokėjimo paslaugų teikėjai, teikiantys pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą, turės pasiruošti atlikti Mokėjimų įstatyme (MĮ) siūlomą pareigą informuoti savo klientus apie siūlomus pagrindinės mokėjimo sąskaitos komisinius dydžius, siūloma nustatyti, kad įstatymas įsigaliotų 2025 m. sausio 1 d. MĮ projektu taip pat siūloma nustatyti, kad pakeitimai, susiję su lyginamąja interneto svetaine, įsigaliotų 2025 m. sausio 1 d., atsižvelgiant į tai, kad priežiūros institucija turi sukurti tokią svetainę. Siūloma, kad kiti pakeitimai įsigaliotų nuo 2024 m. lapkričio 1 d.

STEBĖSENA

Ex post vertinimas nenumatomas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Istatymų pakeitimo paketas išvadoms gauti buvo teiktas Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Konkurencijos tarybai, Lietuvos bankui, Lietuvos bankų asociacijai, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijai, asociacijai „FINTECH HUB LT“, asociacijos „Infobalt“ grupei „Fintech Lietuva“, asociacijai Lietuvos kredito unijoms, „Electronic Money Association“ Lietuvos padaliniui. Į dalį gautų pastabų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies pridėta derinimo pažyma.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui pastabų ir siūlymų neturi.

Projektas svarstytas 2024 m. balandžio 23 d. tarpinstituciniame pasitarime. Pastabų neišsakyta.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Įstatymų pakeitimo paketą numatyta svarstyti Seimo pavasario sesijoje balandžio mėn.

PAŽYMA PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas

Ekonomikos politikos grupė